

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.С. Ковалевська, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЮВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В МЕРЕЖІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Для оптимізації облікового процесу діяльності сучасних підприємств доцільно застосовувати структуру параметрів облікової політики, яка дозволить отримувати обліково-аналітичні ресурси управління в розрізі виділених звітних господарських сегментів та на їх основі складати звітність, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності без суттєвих змін організаційної структури та значних фінансових вкладень. Необхідність складання облікової політики підприємства встановлена в законодавчому порядку. Існуюче сьогодні широке коло визначень та інтерпретацій поняття «облікова політика» вказує, з одного боку, на наявність високого наукового та практичного інтересу до досліджуваної категорії, а з іншого – на відсутність єдиного й однозначного підходу через багатогранність поняття. Наукова література та нормативні документи з регулювання бухгалтерського обліку містять широкий спектр думок щодо трактувань «облікової політики». Вважаємо, що неоднозначні підходи до трактування облікової політики та недостатнє розуміння її важливого значення для раціоналізації управління підприємствами пов'язано з відсутністю в Україні положення (стандарту), який би встановлював основи формування облікової політики підприємств. Аналіз практики формування та застосування облікової політики на сучасних підприємствах дозволив встановити, що сьогодні процесу її формування приділяється недостатня увага як зі сторони працівників обліково-фінансових служб, так і зі сторони власників та адміністрації підприємства. Тим часом раціоналізація облікової політики, в умовах діджиталізації, є способом, який дозволяє помітно підвищити ефективність діяльності підприємства (і повернути додаткові інвестиції), не витрачаючи значних фінансових коштів і не загострюючи відносин між керівництвом і персоналом. Сегментація – це важлива ланка в загальній стратегії управління доходами. Для побудови облікової політики важливо достовірно визначити сегменти підприємства, які приносять найбільший прибуток, та зосередити увагу на першочергових джерелах доходів в системі бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту. Згідно з правилами ведення бухгалтерського обліку за сегментами та подання фінансової звітності операційний сегмент визначено, як компонент суб'єкта

господарювання: а) який займається економічною діяльністю, від якої він може заробляти доходи та нести витрати (включаючи доходи та витрати, пов'язані з операціями з іншими компонентами того самого суб'єкта господарювання); б) операційні результати якого регулярно переглядаються вищим керівником з операційної діяльності суб'єкта господарювання для прийняття рішень про ресурси, які слід розподілити на сегмент, та оцінювання результатів його діяльності; в) про який доступна дискретна фінансова інформація. При цьому, міжнародні стандарти не регламентують структуру документа про облікову політику, тому при його складанні необхідно максимально зближувати облікову політику за міжнародними стандартами та національними нормативними документами, які визначають особливості її формування в мережі цифрових технологій. Більшість науковців, які досліджують теоретичні та практичні положення моделювання облікової політики, пропонують в Наказі про облікову політику виділяти такі розділи, як загальні положення, методика, техніку та організацію обліку. На нашу думку, ці розділи включають всі важливі аспекти побудови інформаційної системи обліку та мають бути чітко виділені в Наказі про облікову політику підприємства.

Таким чином, в розрізі організаційних, технічних, методичних розділів Наказу про облікову політику пропонуємо виділяти елементи, які дозволять створити модель оптимальної облікової політики. А саме навести загальні положення про діяльність підприємства: основні відомості (назва підприємства та його місцезнаходження; форма власності; організаційно-правова форма; наявність філій та інших виділених на окремий баланс структурних підрозділів; види діяльності відповідно до установчих документів підприємства тощо). Визначити організаційні засади: ступінь відповідності робітників бухгалтерської служби, посадам, які вони займають; ступінь фінансової відповідальності облікового персоналу; внутрішні правила та посадові інструкції підприємства; графіки розподілу робіт і обов'язків бухгалтерської служби; проекти підприємства й графіки постачання інформації в систему бухгалтерського обліку; систему внутрішньогосподарського контролю. Затвердити технічні параметри: перелік програмних засобів, обчислювальних машини, приладів і пристроїв, які використовуються обліковою службою; технічні характеристики інформаційних систем для управління, ведення обліку, електронного документообігу, внутрішнього аудиту; перелік осіб, які мають доступ до ІС та можуть вносити в них зміни.